

HỘI THỐNG KÊ VIỆT NAM SAU 2 NĂM THÀNH LẬP

TS. Lê Mạnh Hùng (*)

Ngày 4 tháng 5 năm 2006, Hội Thống kê Việt Nam được thành lập.

Mục đích hoạt động của Hội là góp phần duy trì, phát triển ngành Thống kê, nâng cao kỹ năng và giữ vững đạo đức nghề nghiệp, thực hiện tốt các nguyên tắc cơ bản của thống kê, đảm bảo tính trung thực, chính xác, kịp thời, tính so sánh quốc tế của số liệu thống kê, nhằm đáp ứng tốt hơn yêu cầu của mọi đối tượng sử dụng thông tin thống kê trong xã hội và góp phần bổ sung nguồn lực để mở rộng các hoạt động mang tính chất thống kê.

Trong lịch sử, nghề thống kê là nghề đã có từ lâu đời. Ở Việt Nam, nghề thống kê đã có từ xa xưa, khi nhu cầu quản lý nền sản xuất xã hội cần có số liệu thống kê về đình (lao động), về điền (ruộng đất) và về nhiều yếu tố khác của nền sản xuất xã hội... để phục vụ cho mục đích thu thuế, tổ chức sản xuất, quản lý xã hội... Từ khi cách mạng thành công, nhất là từ khi hòa bình được lập lại ở miền Bắc và sau đó là đất nước được tái thống nhất, phát triển cùng với tiến trình cách mạng, ngành Thống kê của nước ta ngày càng lớn mạnh. Đội ngũ đông đảo những người làm nghề thống kê không chỉ làm việc trong hệ thống thống kê nhà nước mà còn phục vụ ở các cơ sở sản xuất kinh doanh, các trường học, các viện nghiên cứu,... trên khắp đất nước ta. Những người làm nghề thống kê bao gồm những người đang làm việc ở mọi vị trí khác nhau cũng như những người đã hoàn thành nhiệm vụ công tác phần lớn là những người được đào tạo, có kinh nghiệm và nhất là yêu nghề, muốn được cống hiến kiến thức, kinh

nghiệm để phát triển công tác thống kê của đất nước. Hội Thống kê Việt Nam ra đời đã đáp ứng nhu cầu được tập hợp của những người đã và đang làm nghề thống kê, yêu nghề, có mong muốn duy trì và phát triển nghề nghiệp, đóng góp vào sự nghiệp phát triển Thống kê Việt Nam.

Hệ thống thống kê nhà nước được nhà nước giao nhiệm vụ tổ chức thực hiện hoạt động thống kê và cung cấp thông tin thống kê kinh tế - xã hội cho các cơ quan, tổ chức và cá nhân theo quy định của pháp luật. Để thực hiện nhiệm vụ quan trọng đó, hệ thống thống kê nhà nước thường xuyên áp dụng các phương pháp thống kê khoa học để tổ chức các cuộc điều tra thống kê, xây dựng các chế độ báo cáo thống kê định kỳ, làm các báo cáo phân tích kết quả điều tra, báo cáo phân tích kinh tế - xã hội,... Các hoạt động nói trên có chất lượng càng cao, càng phục vụ tốt hơn yêu cầu thông tin thống kê của các cấp lãnh đạo Đảng và Nhà nước trong việc xây dựng các chiến lược, chính sách, ra các quyết định điều hành kinh tế - xã hội. Hội Thống kê với chức năng phản biện xã hội về chuyên môn, nghiệp vụ theo quy định của Chính phủ tại Nghị định 88 sẽ là những đóng góp thiết thực và hữu ích vào chất lượng của các hoạt động và sản phẩm thống kê của hệ thống thống kê nhà nước. Hoạt động của thống kê nhà nước trong nhiều trường hợp cần có sự hưởng ứng và tham gia tích cực của nhiều tổ chức (cơ quan, doanh nghiệp, hộ sản xuất, kinh doanh,...) và cá nhân trong xã hội nhất là khi tổ chức các cuộc tổng điều tra hoặc điều tra lớn. Việc tuyên truyền để các đối tượng trong xã hội hưởng ứng và tham gia tích cực

[*] Chủ tịch Hội Thống kê Việt Nam

vào các hoạt động đó có ý nghĩa không nhỏ đối với thành bại của mỗi hoạt động. Hội Thống kê là tổ chức phi chính phủ thích hợp cho việc phối hợp với cơ quan thống kê nhà nước tuyên truyền, vận động các tổ chức và cá nhân tích cực tham gia và đáp ứng các yêu cầu của cơ quan thống kê nhà nước trong các hoạt động điều tra lớn và tổng điều tra. Kết quả của các cuộc điều tra lớn, các tổng điều tra là hết sức quý giá cả về ý nghĩa và chi phí. Nhưng để phát huy hiệu quả các kết quả đó, công tác phân tích cần được tổ chức tốt với những nhà chuyên môn lành nghề. Đây cũng là lĩnh vực mà Hội Thống kê có thể tham gia tích cực. Yêu cầu đào tạo của thống kê nhà nước cũng là yêu cầu rất lớn. Đào tạo cho cán bộ thống kê thuộc nhiều đối tượng khác nhau, từ cán bộ mới tuyển dụng đến cán bộ lãnh đạo mới bổ nhiệm, từ cán bộ thống kê đến người sử dụng thông tin thống kê để nâng cao chất lượng và hiểu biết về thống kê, về thông tin thống kê và cập nhật kiến thức thống kê. Sự phối hợp của Hội với cơ quan thống kê nhà nước sẽ góp phần đẩy mạnh công tác đào tạo, nâng cao chất lượng đội ngũ cán bộ và giúp cho người sử dụng thông tin thống kê hiểu đúng về con số thống kê và sử dụng con số thống kê hiệu quả hơn.

Thống kê là khoa học ứng dụng. Việc ứng dụng thành tựu khoa học tiên tiến vào thực tiễn thống kê Việt Nam sẽ góp phần nâng cao chất lượng thống kê. Trong hoạt động thực tiễn, thống kê nhà nước thường gặp phải những vướng mắc, những vấn đề chuyên môn phức tạp cần giải quyết về mặt khoa học. Các đề tài khoa học được tổ chức nghiên cứu chính là nhằm giải quyết các nội dung đó. Hội Thống kê với lực lượng của nhiều cán bộ được đào tạo, có lý luận và giàu kinh nghiệm thực tiễn có thể có những đóng góp tích cực vào việc nghiên cứu các đề tài khoa học của ngành Thống kê với các cấp độ khác nhau.

Nền kinh tế thị trường định hướng xã hội chủ nghĩa của Việt Nam ngày càng phát triển thì nhu cầu đa dạng của xã hội về thông tin thống kê ngày càng tăng. Nhà đầu tư trước khi quyết định đầu tư vào một lĩnh vực rất cần có thông tin cơ bản và chi tiết về lĩnh vực đó để xem xét tính khả thi và hiệu quả của quyết định đầu tư. Các chủ doanh nghiệp luôn luôn muốn biết sản phẩm của mình đang có vị trí như thế nào trên thị trường, quy mô của thị phần ra sao, thái độ của khách hàng đối với sản phẩm của mình như thế nào. Một tổ chức quốc tế khi xem xét khả năng thu hút đầu tư của một địa phương cũng cần có thông tin về các chỉ số cạnh tranh của địa phương đó, v.v... Có thể nói rằng trong nền kinh tế thị trường, nhu cầu về thông tin thống kê là hết sức đa dạng và phong phú. Với phạm vi hoạt động rộng rãi của mình, Hội Thống kê hoàn toàn có khả năng phối hợp với các cơ quan thống kê nhà nước để thực hiện các hoạt động đáp ứng yêu cầu của các nhà đầu tư, các chủ doanh nghiệp trong và ngoài nước và qua đó giúp cho các hoạt động đầu tư và sản xuất kinh doanh đạt hiệu quả tốt hơn, các quyết định đầu tư hoặc sản xuất kinh doanh chính xác hơn.

Qua các trình bày trên đây, chúng ta có thể thấy những người làm nghề thống kê có nhu cầu tập hợp, duy trì và phát huy nghề nghiệp, đóng góp cho sự phát triển của ngành và đáp ứng nhu cầu xã hội. Ngay từ khi thành lập, các hội viên từ cán bộ đương chức đến cán bộ đã nghỉ hưu, từ những người đang làm nghề thống kê ở trung ương đến một số địa phương như Hà Nội, Hà Tây, từ Tổng cục Thống kê đến một số Bộ ngành như Bộ Lao động, Thương binh và Xã hội,... ghi danh tham gia đã thể hiện nhu cầu nói trên cũng như phạm vi rộng rãi của tổ chức. Trong khi đó, xã hội cũng có nhiều nhu cầu rất đa dạng về nghiệp vụ và thông tin thống kê mà chắc chắn chỉ riêng hệ thống thống kê nhà nước không thể đáp ứng hết được. Nhu

cầu của cả 2 phía gặp nhau và sự ra đời của Hội Thống kê Việt Nam chính là đã đáp ứng cho các nhu cầu đó.

Hội Thống kê ra đời đã 2 năm, đó chỉ là khoảng thời gian rất ngắn cho sự phát triển của 1 tổ chức, Hội Thống kê vẫn là Hội nghề nghiệp non trẻ. Tuy gặp rất nhiều khó khăn của thời kỳ đầu xây dựng tổ chức, Hội Thống kê Việt Nam cũng đã tiến hành những hoạt động theo đúng tôn chỉ, mục đích của mình. Với sự hỗ trợ của Liên hiệp các Hội khoa học và Kỹ thuật Việt Nam, Hội Thống kê đã và đang thực hiện đề án “Phản biện Tổng điều tra nông thôn, nông nghiệp và thủy sản”. Đề án được thực hiện trong 2 năm (2007-2008). Khi hoàn thành, kết quả của đề án sẽ góp phần khẳng định những kết quả đã đạt được và đề xuất những vấn đề về chuyên môn, nghiệp vụ cần hoàn thiện. Đề án sẽ là đóng góp tích cực và hiệu quả của Hội với Tổng cục Thống kê về những căn cứ để chuẩn bị cho cuộc tổng điều tra kỳ sau. Trong 2 năm 2008-2009, với sự ủng hộ của Liên hiệp các Hội khoa học và Kỹ thuật Việt Nam và Bộ Kế hoạch và Đầu tư, Hội Thống kê đang triển khai đề án “Điều tra nhu cầu thông tin kinh tế - xã hội để đổi mới hệ thống chỉ tiêu thống kê và phương pháp thu thập số liệu phục vụ quản lý của lãnh đạo các cấp địa phương”. Cũng như đề tài nói trên, với đề tài này, Hội Thống kê thực hiện với mục đích đóng góp với thống kê nhà nước những căn cứ để đổi mới công tác, nâng cao chất lượng thống kê. Thực hiện hợp tác trong công tác nghiên cứu khoa học của Tổng cục Thống kê, Hội cũng đang thực hiện đề tài nghiên cứu khoa học cấp Tổng cục “Nghiên cứu cải tiến tổ chức và hoạt động của thống kê cấp huyện”. Đây cũng là đề tài góp phần đề xuất nội dung và biện pháp đổi mới và nâng cao chất lượng tổ chức thống kê địa phương. Như trên đã phân tích, nhu cầu của xã hội về các dịch vụ thống kê là hết sức đa dạng và ngày càng tăng. Để góp phần đáp ứng các nhu cầu này, Hội Thống kê đang tiến hành các thủ tục để thành lập “Trung tâm tư vấn, bồi dưỡng

ng nghiệp vụ và dịch vụ thống kê”. Đây là một tổ chức pháp nhân trực thuộc Trung ương Hội nhằm thực hiện các dịch vụ theo yêu cầu của khách hàng. Trung tâm ra đời, Hội sẽ có tổ chức pháp nhân để phối hợp với các đơn vị của Tổng cục Thống kê thực hiện các công việc theo yêu cầu của thống kê nhà nước. Trung tâm cũng sẽ thực hiện các yêu cầu theo đặt hàng của bất kể các tổ chức và cá nhân nào có yêu cầu. Điều cần nhấn mạnh là hoạt động của Trung tâm này cũng chỉ nhằm góp phần vào sự phát triển của ngành Thống kê, sự phát triển của Hội Thống kê Việt Nam, không trùng chéo hay “lấn sân” các hoạt động của Thống kê nhà nước.

Về mặt tổ chức, 2 năm qua, Trung ương Hội đã hướng dẫn cho các địa phương vận động và thành lập tổ chức Hội tại địa phương mình. Tùy theo điều kiện ở mỗi nơi, một trong hai hình thức có thể lựa chọn: Đó là thành lập Chi hội trực thuộc Hội Thống kê Việt Nam hoặc thành lập Hội Thống kê tỉnh/ thành phố. Một số địa phương đã thành lập chi hội thống kê hoặc thành lập Ban vận động thành lập Hội và đang trong quá trình chuẩn bị thủ tục thành lập, như An Giang, thành phố Hồ Chí Minh, Tây Ninh, Hà Tây, Thái Bình, Lào Cai, Thanh Hóa, ...

Trong quá trình hình thành và phát triển, Hội Thống kê Việt Nam đã nhận được sự cổ vũ và hỗ trợ của Lãnh đạo Tổng cục Thống kê và nhiều đơn vị trong ngành, từ các đơn vị hành chính, sự nghiệp (ở trung ương và các địa phương) đến các doanh nghiệp. Hội Thống kê Việt Nam cũng nhận được sự giúp đỡ tích cực của Bộ Nội Vụ, của Liên hiệp các Hội Khoa học và Kỹ thuật Việt Nam, của các đơn vị thuộc Bộ Kế hoạch và Đầu tư,... Hội Thống kê Việt Nam còn nhận được sự cổ vũ và chia sẻ kinh nghiệm của các Hội bạn, nhất là Hội Khoa học kinh tế Việt Nam và Hội Dân số và Kế hoạch hóa gia đình Việt Nam.

(tiếp theo trang 24)

HỘI THỐNG KÊ VIỆT NAM SAU 2 NAM THÀNH LẬP (tiếp theo trang 15)

Được sự ủng hộ của Lãnh đạo Tổng cục Thống kê, phối hợp với Viện Khoa học Thống kê, Trung ương Hội Thống kê Việt Nam đã tổ chức hội thảo khoa học với chủ đề ***“Hội Thống kê Việt Nam với hoạt động phản biện và dịch vụ thống kê”*** nhằm giới thiệu và làm rõ vai trò của Hội Thống kê Việt Nam trong việc thực hiện nhiệm vụ phản biện xã hội đối với các hoạt động nghiệp vụ thống kê và các dịch vụ để đáp ứng yêu cầu của xã hội về bồi dưỡng, tư vấn nghiệp vụ, điều tra nghiên cứu phục vụ đầu tư, sản xuất kinh doanh,... ngoài phạm vi hoạt động của cơ quan thống kê nhà nước. Các hoạt

động mà Hội Thống kê Việt Nam thực hiện luôn luôn đi theo tôn chỉ, mục đích đã được xác định tại Đại hội lần thứ nhất của Hội là tập hợp, đoàn kết những người làm thống kê của Việt Nam vì sự nghiệp duy trì và phát triển nghề nghiệp, đóng góp vào sự phát triển của ngành Thống kê. Điều này được nhấn mạnh để làm rõ hơn một thực tế là sự phối hợp, hợp tác của cơ quan thống kê nhà nước với Hội Thống kê là có ích cho sự nghiệp chung. Hội Thống kê Việt Nam phát triển vững mạnh sẽ có điều kiện đóng góp nhiều hơn, tốt hơn cho hoạt động thống kê của quốc gia ■